

Temat:

PTAKI PODLASIA

Poziom: *Nauczanie blokowe - klasy IV –VI*

Hasło programowe : *Środowisko w którym żyjemy.*

Cele / uczniowie powinni:

- *Poznać: ogólną budowę morfologiczną ptaków.*
- *Dokonać analizy przystosowań w budowie morfologicznej i wybranych czynnościach życiowych ptaków.*
- *Poznać gatunki ptaków charakterystyczne dla środowisk leśnych, podmokłych i wodnych.*
- *Aktywnie i samodzielnie zdobywać wiedzę w nietypowych warunkach.*

Kluczowe pojęcia: *systematyka ptaków, ubarwienie ochronne, maskowanie, upierzenie, ornitologia, gniazdowniki , zagniazdowniki;*

Metody:

- *Obserwacja i analiza okazów i informacji muzealnych / pogadanka.*
- *Samodzielna praca z „Kartą Badacza”.*

Czas:

- *2 jednostki lekcyjne.*

Komentarz dla nauczyciela:

Lekcję mogą poprzedzić zajęcia w szkole o tematyce związanej z:

- *Klasyfikacją i poznawaniem grup zwierzęcych.*
- *Analizą przystosowań do życia w różnych środowiskach na podstawie ptaków.*
- *Poznawaniem flory i fauny najbliższej okolicy.*
- *Prezentacją filmu przyrodniczego nawiązującego do tematyki zajęć.*

Poszerzenie działań:

- *Polecić uczniom wykonanie ulotki lub plakatu reklamowego „ Ptaki Podlasia” ;*
- *opracować informację encyklopedyczną o wybranych grupach systematycznych ptaków – notatka w zeszycie;*
- *„Tajemnica wędrówek ptaków” -wyjaśnij na wybranych przykładach zaprezentowanych na Wystawie- referat.*

Procedura:

I. Wprowadzenie – 5 min

- Prowadzący zajęcia zapoznaje uczniów z tematem , celami lekcji i metodą pracy.
- Przypomnienie zasad poprawnego zachowania się w Muzeum.

II. Pogadanka – 15-20 min

- Oprowadzający lub Nauczyciel przybliży problematykę tematu wykorzystując jako przykłady znajdujące się eksponaty muzealne (w tym mapy, zdjęcia i tablice informacyjne).
- Pogadanka przebiega wg . schematu:
  - Budowa anatomiczna i morfologiczna ptaków- przystosowania do lotu ?
  - Przykładowe grupy systematyczne ptaków i ich przystosowania : drapieżne, wróblowate, brodzące, blaszkodziobe , siewkowate;
  - Ptaki siedlisk: leśnych, wodnych, bagiennych i nadwodnych,

III. Praca samodzielna – 30- 40 min

- Prowadzący wyjaśnia sposób pracy z „**Kartą Badacza**”.
- Uczniowie samodzielnie na podstawie zapamiętanych wiadomości uzupełniają Kartę.
- Brakujących wiadomości poszukują podczas samodzielnych obserwacji.
- Przygotowują się do prezentacji ustnej zgodnej z kartą.

IV. Podsumowanie – 20 min :

- Uczniowie przy pomocy Prowadzących sprawdzają stopień zebranych informacji, chętne osoby odczytują je głośno (wskazują eksponaty potwierdzające wypowiedź).
- Dyskusja „**Co oznacza pojęcie gniazdowniki i zagniazdowniki- wyjaśnij na przykładach ?**– 10 min.
- Praca domowa- Zapisz wnioski z dyskusji lub wykonaj inne zadanie z działań poszerzających.

Karta Badacza:

„ Ptaki Podlasia”

Na podstawie informacji podanych przez prowadzącego i samodzielnie przeprowadzonych obserwacji, uzupełnij Kartę:

1. W budowie ptaków można wyróżnić elementy wskazujące na ich specyficzne przystosowania związane ze środowiskiem w jakim one żyją. Przyporządkuj poszczególnym literom zaznaczonym na schemacie ptaka cechy pozwalające dokonać analizy jego przystosowań.

- Kształt dzioba
- Upierzenie
- Budowa kończyn
- Ożywianie

2. Środowiska przyrodnicze: Puszczy Knyszyńskiej, Puszczy Augustowskiej, Bagn Biebrzańskich i Doliny Narwi – różnią się i stwarzają różnorodne warunki do życia. Przyjrzyj się dokładnie ptakom reprezentującym poszczególne Krainy. Przyporządkuj wybrane grupy systematyczne ptaków do określonych środowisk: lasy mieszane, bory iglaste, szuwary trzcinowe, zarośla bagienne i wodne, torfowiska

	Puszcza Knyszyńska	Bagna Biebrzańskie	Puszcza Augustowska	Dolina Narwi
Rodzaje środowisk				
Dominująca grupa systematyczna (Rząd ptaków)				
Dominujący gatunek (3 przykłady)				

3. Dokonaj analizy porównawczej przystosowań wybranego gatunku należących do podanych rzędów ptaków (na podstawie obserwacji i tablic informacyjnych).

	Upierzenie- kolor	Kształt dzioba	Odżywianie	Budowa kończyn	Inne
Drapieżne: Gatunek:					
Blaszkiodziobe: Gatunek:					
Brodzące: Gatunek					
Wróblowate: Gatunek					
Siewkowate: Gatunek					
Sowy: Gatunek					

4. Do podanych przykładów: odszukaj i podpisz nazwy gatunkowe ptaków:

5. Dyskusja „Co oznacza pojęcie: *gniazdowniki* i *zagniazdowniki* - wyjaśnij na przykładach ? - 10 min.